

Către: Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
În atenția: Doamnei Secretar de Stat Oana Badea
Ref: Educația non-formală în învățământul preuniversitar

Context

Educația non-formală face parte din pachetul de priorități politice într-o societate a cunoașterii. Creșterea nivelului de cunoaștere, de deprinderi și de competențe este o condiție esențială pentru dezvoltarea tuturor cetățenilor. Comisia Europeană pune un accent foarte mare pe învățarea pe tot parcursul vieții. Sistemul educațional românesc nu obișnuiește deocamdată tinerii cu acest tip de educație. Școlile din România nu au nici spațiile dedicate implementării de activități bazate pe metodele și tehnicile specifice educației non-formale dotate cu jocuri, cărți, materiale care să stârnească în mod automat creativitatea, imaginația și dorința de a învăța altfel decât stând în bănci și nici personalul care să dețină competențele necesare desfășurării acestor activități. Educația non-formală contribuie la dezvoltarea personală și profesională a elevilor. Ea cultivă valori ale dialogului cultural și civic, cum ar fi toleranța, responsabilitatea socială, sau recunoașterea voluntariatului.

Criterii

Elevii au nevoie de un loc în care să se simtă liberi, să își exprime nevoile și interesele pe care le au în mod liber și constructiv. Când spunem spațiu, ne gândim la un loc din școală în care să găsim dotări conform intereselor elevilor, ne gândim la o persoană sau mai multe care să respecte principiile educației non-formale într-un mediu în care educația este formală.

Opțiuni

Menținerea situației actuale: deși educația formală prezintă numeroase beneficii pentru elevi, cum ar fi permiterea accesului la informație a unui număr mare de tineri, existența unor metode clare de evaluare, posibilitatea realizării de performanțe academice la cel mai înalt nivel și recunoașterea unei diplome de studii la nivel internațional, ea încă prezintă deficiențe importante. Printre acestea se numără respectul impus al elevilor față de profesori și nu câștigarea acestuia, elevii nu își dezvoltă abilitățile și personalitatea în mod natural, nu sunt învățați să gândească și să învețe singuri, abordează mecanic materialele de studiu și nu se obișnuiesc cu folosirea materialelor ajutoare în realizarea lecțiilor. Pentru a compensa dezavantajele educației formale se pot implementa metodele non-formale. Un prim pas pentru acceptarea lor în școli ar fi educarea părinților și a cadrelor didactice prin prezentarea avantajelor educației non-formale. Pentru eficacitatea sistemului de învățământ, ar fi utilă găsirea unui echilibru între orele de educație formală și cele bazate pe metode non-formale, cât și aplicarea acestor metode de la vârste fragede. Menținerea situației actuale și neadaptarea metodelor de lucru cu elevii în școli pentru a le dezvolta creativitatea și pentru a le stimula talentul nativ, va genera pe termen lung pierderi mari pentru societatea românească.

Parteneriatul public-privat: realizarea unui parteneriat public-privat în școli ar expune elevii către activități noi și stimulative în domenii variate ale vieții socio-economice, cum ar fi sănătate, teatru, mass-media, stil de viață sănătos, sau protecția mediului. Reprezentanți ai ONG-urilor ar fi încurajați să organizeze activități non-formale în școli precum cafenea publică, teatru forum, animație socială, sau implicare civică. Aceste activități desprind elevii din rutina zilnică, stimulându-le interesul și creativitatea. Totuși, impunerea non-formalului obligatoriu printr-un parteneriat este riscantă, iar identificarea partenerilor ar trebui să se realizeze în funcție de specificul școlii.

În funcție de ciclul de studiu, se pot identifica partenerii potriviți. Astfel, pentru ciclul primar, partenerii ar putea include biblioteci, ONG-uri care organizează activități precum baluri pe diverse teme cum ar fi anti-discriminare, team building, înlăturarea barierelor comunicaționale, teatru de păpuși, sau jocuri electronice. Poliția Rutieră ar putea organiza activități de simulare în curtea școlii a circulației rutiere sau concursuri de biciclete. ONG-uri din domeniul protecției mediului ar putea implica elevii în plantarea de pomi, curățarea spațiilor verzi, drumeții, tabere. ONG-uri din domeniul educației s-ar putea implica în programe “after school” oferite gratuit de ONG prin intermediul unor voluntari, stimularea creativității prin realizarea de picturi și obiecte artizanale, care pot fi ulterior vândute, iar din sumele obținute se pot organiza excursii. Astfel, în ciclul primar, elevului i se vor prezenta cât mai multe domenii de activitate pentru a avea cât mai multe opțiuni de dezvoltare a personalității și a talentului nativ.

La ciclul gimnazial, elevii ar putea fi implicați în activități privind ecologizarea anumitor zone, vizite la muzee, prezentarea de documentare, implicarea în cluburi de aeromodel, carturi, electronică. De asemenea, ei pot fi atrași mai mult către sport prin prezentarea mai multor opțiuni de sporturi de echipă și de sport individual, astfel încât ei să poată alege exact ce le place. De asemenea, companiile ar putea deja să îi implice în activități de orientare profesională, iar ONG-urile și biserica ar putea să-i stimuleze către un comportament sănătos în viața de zi cu zi. Aceste activități sunt potrivite cu o maturizare treptată și normală a elevilor. De asemenea, este importantă dezvoltarea spiritului de echipă, a unei orientări profesionale preliminare și a conștientizării pericolelor vieții.

La ciclul liceal, elevii pot fi expuși mai mult către cabinete medicale, biserică, ONG-uri, planificare familială, educație antidrog, cluburi sportive, companii din diverse domenii, profesioniști în îndrumare profesională. În acest ciclu se pot consolida mai bine bazele puse în gimnaziu și se poate oferi o pregătire conform cerințelor pieței muncii.

Realizarea unui ordin de ministru: un astfel de act normativ ar introduce oficial și oarecum obligatoriu termenului de non-formal în legislația românească formală. Ordinul ar putea cere școlilor să numească o persoană responsabilă cu educația non-formală. Această persoană ar putea fi numită la nivel local de către directorul fiecărei unități din cadrul personalului didactic disponibil. Persoana în cauză ar putea beneficia de un spor salarial iar funcția poate fi una cu evaluare semestrială pe baza unui punctaj conform unei grile de evaluare. Responsabilitățile acestei funcții ar putea fi stabilite prin linii directoare privind proiecte ce pot fi implementate în propria unitate. Între liniile prioritare, cu punctaj bun pentru evaluarea semestrială se pot regăsi colaborările cu ONG-uri de profil din țară sau străinătate. O altă direcție importantă de dezvoltare a activităților non-formale ar fi cea de implementare a proiectelor proprii, la nivel de unitate, în colaborare cu diferite organizații și cadrele didactice ale unității. Fiecare activitate în parte a responsabilului cu educația non-formală se va materializa printr-un proiect descriptiv al activității și un raport al implementării ei însoțit de dovezi palpabile cum ar fi fotografiile, materiale promoționale ale activităților, sau clipuri video.

Recomandare

Considerăm că un ordin de ministru este încă nepotrivit pentru introducerea educației non-formale în învățământul preuniversitar. Totuși propunem Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului să elaboreze un document cu titlu de recomandare prin care să încurajeze colaborarea unităților școlare cu ONG-uri și firme pentru realizarea unei platforme de educație non-formală pentru elevi. Astfel, oferta educațională s-ar dezvolta și ar fi mai bine adaptată spiritului creativ al elevilor. De asemenea, acțiunile non-formale tind să țină mai mult elevii în școli, ocupându-le timpul liber cu preocupări constructive, în beneficiul dezvoltării lor personale și al societății românești.

Adina Marina Călăfăteanu

Președinte Asociația Centrul pentru Dezvoltare Comunitară Durabilă – CDCD - Giubega – Dolj

Această adresă oficială a fost dezbătută și redactată la Trainingului IMPLICARE organizat în localitatea Giubega de către Centrul de Dezvoltare Comunitară Durabilă Dolj. Au mai participat Asociația Kogayon, Fundația Adina Stiftelsen, Asociația Dreptul la Copilărie, Fundația Amaradia, Centrul Europe Direct Târgoviște, Asociația Tineri pentru Europa de Măine, Asociația Pro Civica Oltenia, Asociația Organizația Studenților din Facultatea de Mecanică din Craiova, Asociația MAO, Asociația pentru Protecția și Informarea Cetățeanului, Centrul de Dezvoltare SMART Galați și Patronatul Tinerilor Întreprinzători din Regiunea Sud-Est. Trainingul IMPLICARE se organizează ca suport pentru Metoda SMART de Politici Publice (www.politicipublice.ro).

Așteptăm răspunsul dumneavoastră la:

Asociația Centrul pentru Dezvoltare Comunitară Durabilă

Adresa: Comuna Giubega, nr. 913, Jud. Dolj – www.cdcd.ro

Tel: 0741 075409, Fax: 0351 433819

Email: adina@cdcd.ro